

Dokumentalne dziedzictwo Rzeczypospolitej

Publikacja elektroniczna przygotowana w ramach międzynarodowego projektu Dokumentalne dziedzictwo Rzeczypospolitej zrealizowana pod patronatem UNESCO. Koordynatorem projektu był Wiaczesław Nosewicz, dyrektor Białoruskiego Naukowo-Badawczego Centrum Dokumentacji Elektronicznej w Mińsku. W projekcie uczestniczyły instytucje, w których przechowywane są największe zbiory do dziejów Rzeczypospolitej: Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie, Narodowe Archiwum Historyczne Białorusi w Mińsku, Państwowe Archiwum Historyczne Litwy w Wilnie, Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy w Kijowie i Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie. Efektem przeprowadzonych prac jest baza zawierająca dane o zespołach archiwalnych (zbiorach, kolekcjach, fondach) powstałych na terytorium Rzeczypospolitej w okresie jej istnienia (1569–1795). Z uwagi na różnorodność metodyki opisu archiwaliów stosowanej w poszczególnych państwach niemożliwe było pełne ujednoczenie tych opisów, przy ich tworzeniu kierowano się jednak wytycznymi międzynarodowego standardu opisu archiwalnego ISAD(G) oraz EAD.

Omawiana publikacja elektroniczna została wydana na dwu płytach CD. Pierwsza z nich, zatytułowana *Documentary Heritage of Rzeczpospolita*. *Документальное наследие Речи Посполитой* zawiera spisy zespołów archiwalnych opisanych na poziomie zespołu, a w niektórych przypadkach, także serii (опись).

Na drugiej płycie, zatytułowanej *Documentary Heritage of the Radziwill Family* (*Inventories of the Nesvizh Library and Museum Collections*). *Документальное наследие Радзивиллов* (*реестры библиотечных и музейных собраний Несвижской ординации*), znajduje się katalog zbiorów ordynacji nieświeskiej Radziwiłłów, wykonany w ramach projektu Wirtualnej Rekonstrukcji Dokumentalnej Spuścizny i Księgozbiorów Nieświeskiej Ordynacji Radziwiłłów.

Kolekcja nieświeska jest jednym z największych zbiorów dokumentalnych w Europie Środkowo-Wschodniej. Jej twórcami byli przedstawiciele największego rodu arystokratycznego Wielkiego Księstwa Litewskiego od XV do XVIII wieku. Obecnie zbiory te są rozproszone między archiwami i bibliotekami Białorusi, Litwy, Polski, Ukrainy, Rosji oraz, w niewielkim stopniu, innych krajów europejskich. W 2009 roku kolekcja z Nieświeża została wpisana na Światową Listę Programu UNESCO „Pamięć świata”.

Prace przy stworzeniu kopii cyfrowych rejestrów archiwalnych, bibliotecznych i muzealnych prowadzono w 2009 r. przy współpracy instytucji, w których przechowywana jest spuścizna Radziwiłłów z Nieświeża. Są one zgromadzone w 36 teczkach archiwalnych, stanowiących dział 31: „Rękopisy Biblioteczne” zespołu nr 354 „Archiwum Radziwiłłów” Archiwum Głównego Akt Dawnych. W zespole nr 694: „Radziwiłłowie, książęta” Narodowego Archiwum Historycznego Białorusi ujawniono szereg teczek, zawierających katalogi biblioteki oraz katalogi wartości muzealnych zamku nieświeskiego. Jeszcze jeden rejestr przechowywany jest w zbiorze rękopisów naukowo-badawczego oddziału księgoznawstwa Narodowej Biblioteki Białorusi.

Najbardziej znaczące i wartościowe z tych rejestrów i katalogów zaprezentowano w poniższej publikacji w formie faksymile. Przewiduje się, że w przyszłości opublikowane zostaną pozostałe rejestry ze zbiorów Narodowego Archiwum Historycznego Białorusi i Archiwum Głównego Akt Dawnych oraz pięć teczek z rejestrami bibliotecznymi Radziwiłłów z XVIII–XIX wieku o ogólnej objętości 1076 stron, znajdujących się obecnie w Filii Archiwum Rosyjskiej Akademii Nauk w Sankt-Petersburgu.

Planuje się udostępnienie zawartości płyt na stronach internetowych stron-uczestników projektu.